

Граємо у шашки з дошкільнятами

Сьогодні, в епоху інформаційних технологій, особливого значення набуває здатність швидко орієнтуватись у величезному потоці інформації, аналізувати її, робити логічні висновки. Сучасне життя вимагає від людини не шаблонних дій, а гнучкого мислення, широкої ерудиції, вміння розв'язувати різні проблеми. Дуже важливо виховати у дитини вміння концентрувати увагу, аналізувати ситуації та робити висновки. Одним із засобів, що сприяють розвитку інтелектуальних здібностей, є гра у шашки та шахи.

Шановні батьки, вивчаємо правила гри і навчаємо грі старших дошкільників.

Шашки – гра для двох гравців на багатоклітинній дошці, подібної шахової, спеціальними фішками – шашками. На відміну від шахів системи шашкової гри розвивалися всередині національних традицій. За Петра I з'явився такий різновид гри, як «російські шашки». Існують також англійські, німецькі, італійські, іспанські та канадські шашки.

Шашки є майже в кожній сім'ї, але лише одиниці сучасних дошкільнят вміють і люблять в них грати. А у дорослих на це і зовсім не вистачає часу. При досить простих правилах шашки вимагають від гравця посидючості, тренують розум і розвивають мислення.

Настільні ігри вже давно поступилися місцем комп'ютерним, за якими діти готові просиджувати годинами. Багато батьків помилково вважають, що комп'ютерні ігри здатні стати альтернативою живій грі. Тим часом машина не замінить безпосереднього, живого спілкування з дитиною. Дух партнерства, товариства, суперництва під час настільних інтелектуальних ігор складно переоцінити. З їх допомогою батьки можуть судити про увагу, зосередженості, посидючості дитини, її вмінні мислити тактично і стратегічно, а також з'ясувати, як розвинена його вольова і моральна сфера, що так важливо для подальшого навчання в школі.

НАВЧАННЯ ТА ПІДГОТОВКА ДО ГРИ

Знайомство і навчання дошкільника грі в шашки відбувається поетапно.

– Уважно розгляньте фішки (колір, форму), дошку, виділяючи білі і чорні поля, матеріал, поверхню. Дайте можливість дитині обстежити руками фішки із зовнішньої й внутрішньої сторони, переконатися в особливостях зовнішнього вигляду перевернутої шашки (майбутньої дамки).

– Дайте дитині дві фішки різних кольорів і поясніть, що шашки на поле (незалежно від їх кольору) стоять і рухаються тільки по чорним клітинам. Це необхідно для того, щоб шашки суперників зустрілися в грі. Запропонуйте дитині самотійно розмістити свої

фішки в будь-якому місці дошки, при цьому стежите за правильністю їх розстановки на чорні поля.

– Запропонуйте дитині правильно розставити шашки на ігровому полі, пояснивши, що перед початком гри фішки різних кольорів знаходяться на своїх половинах ігрового поля. При цьому центр поля вільний для того, щоб можна було здійснювати ходи. Розташувати шашки слід в три ряди від ближнього до себе краю ігрового поля і тільки на чорні клітини. Для закріплення отриманої інформації запропонуйте дитині взяти 12 шашок одного кольору і розмістити їх на полі. Зазвичай це не викликає труднощів.

– Переходимо до навчання ходам по діагоналі вперед на вільне сусіднє чорне поле . Кількість шашок краще скоротити з 12 (24) до 4 (8). Це дасть дитині можливість зробити більше вправ. Щоб не допустити зорового напруження і втоми, відпрацьовувати важливі елементи гри (ходи, бій суперника, дамки) також краще з меншою кількістю шашок.

– Поясніть дитині сенс гри – знищити шашки суперника при просуванні своїх шашок вперед. Проста фішка назад не ходить. Що програв той, у кого не залишилося на ігровому полі шашок або відсутня можливість робити ходи.

– Проведіть тренувальну гру з обмеженою кількістю шашок на полі. Відпрацьовуючи ходи, дитина рано чи пізно зіткнеться з положенням, коли шашки суперників зустрінуться і перебуватимуть на сусідніх полях по діагоналі, а поле за шашкою суперника вільне. Дорослий показує, що той з гравців, чия черга робити хід, зобов'язаний взяти (бити, «з'їсти») шашку супротивника і прибрати її з поля. Проста шашка може бити шашку суперника і ходом назад.

– Розкажіть дитині, що в будь-якому бою, в тому числі в шашковому, є герої. Це прості шашки які досягнувши останнього ряду поля суперника, стають ударними шашками-дамками і продовжують бій. Дамка може ходити по всіх діагоналях ігрового поля, знищуючи шашки суперника. Вона являє собою перевернуту фішку. Можна в дамку вставити кружечок іншого яскравого кольору, наприклад, в білі – синій, а в червоні – жовтий. Так дитині легше не тільки відрізнити свої дамки від простих шашок, а й виділяти дамки суперника і стежити за ними особливо пильно. Пізніше діти, накопичивши досвід гри, часто відмовляються від кольорового позначення дамк.

– Починається сама гра . Дорослий запитує у дитини, хто повинен ходити першим і пояснює, що гру в шашки завжди починають білі. Він також демонструє, як можна провести жеребкування, сховавши різні за кольором шашки в лівій і правій руках. Гра вимагає повного зосередження, уваги, огляду всього поля. Як правило, дитина так захоплений своєю стратегією, просуванням шашок, що не може оцінити картину на дошці в цілому, не помічають ходів суперника і динаміки зміни ситуації.

Завдання дорослого – навчити дітей правилу: перед тим як зробити хід, необхідно оцінювати ситуацію на дошці, стежити за всіма шашками на ігровому полі, а також прогнозувати розвиток ситуації.

КОРОТКИЙ СПИСОК ТЕРМІНІВ ІГРИ В ШАШКИ

Проста – звичайна шашка (Не дамка)

Бортові – шашки, що займають бортові поля шашкової дошки

Дамочні – поля, що знаходяться в останніх горизонтальних рядах шашкової дошки

Дамка – шашка, що досягла дамочних полів

Хід – пересування шашки з однієї поля на інше

Тихий хід – просте переміщення шашки

Ударний хід – хід, що супроводжується взяттям шашки або шашок супротивника

Поддача – навмисна постановка шашки під удар

